

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 55, 65403 ΚΑΒΑΛΑ
ΤΗΛ.: 2510 222942, FAX: 2510 231505
E-mail: geoteeam@otenet.gr
Web site: www.geotee-anmak.gr

Πληροφορίες: Αμπελιδής Θεόδωρος

Καβάλα, 9 Απριλίου 2015

Αριθ. Πρωτ: 268

Προς: Υπουργείο Παραγωγικής
Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος
και Ενέργειας

Κοιν.: Δ.Σ. ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
Παραρτήματα ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
Μέλη του Παραρτήματος

Θέμα: «Απόψεις μας για τη διαβούλευση πάνω στους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης»

Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Παράρτημα Ανατολικής Μακεδονίας υπηρετώντας τον επιστημονικό του ρόλο, που είναι αυτός του θεσμοθετημένου συμβούλου της πολιτείας σε θέματα Πρωτογενούς Παραγωγής και Προστασίας Περιβάλλοντος (Ν.1474/1984) με μέλη του όλους τους Γεωπόνους, Δασολόγους, Γεωλόγους, Κτηνίατρους και Ιχθυολόγους της Ανατολικής Μακεδονίας, θέλει να συμμετάσχει στη διαβούλευση που έχετε ξεκινήσει πάνω στους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης.

Το θέμα που θέλετε να διευθετήσετε με τη συγκεκριμένη υπουργική απόφαση, η οποία κινείται σε γενικές γραμμές στη σωστή κατεύθυνση, αποτελεί ένα πολύ σημαντικό θέμα για την προστασία των υδάτων και του περιβάλλοντος γενικότερα. Συγκλίνοντας και συμβάλλοντας λοιπόν προς αυτή την κατεύθυνση θέλουμε να σας θέσουμε τα παρακάτω ζητήματα:

- *Άρθρο 3 – Ορισμοί (άρθρο 3 2η):* **Λίπασμα βραδείας αποδέσμευσης:** Το θέμα αυτό του ορισμού του συγκεκριμένου λιπάσματος είναι πολύ πιο περίπλοκο και πρέπει να λάβει υπόψη του τα παρακάτω:

Βραδείας αποδέσμευσης είναι τα λιπάσματα - κατά κανόνα αζωτούχα - στα οποία με φυσική ή χημική παρέμβαση (επεξεργασία) επιτυγχάνεται η επιβράδυνση του ρυθμού διαλυτοποίησης των κόκκων και διέλευσης των θρεπτικών στοιχείων στο εδαφοδιάλυμα. Το ενδιαφέρον των βραδείας αποδέσμευσης, επικεντρώνεται στους λιπασματικούς φορείς αζώτου, δεδομένου ότι οι συμβατικοί φορείς των Ρ και Κ -λόγω αλληλεπιδράσεων με το εδαφικό σύστημα - είναι εκ των πραγμάτων βραδείας αποδέσμευσης. Σε ένα λίπασμα βραδείας αποδέσμευσης, όπως π.χ., η ζωική κοπριά, ο ρυθμός απόδοσης είναι μεν (συνήθως) βραδύς, αλλά εξαρτάται από μη ελεγχόμενες συνθήκες. Αυτό ισχύει για όλες τις πηγές οργανικού αζώτου (συμπεριλαμβανομένης και της Ουρίας).

Βασικό πλεονέκτημα των βραδείας αποδέσμευσης λιπασμάτων είναι ο περιορισμός των θρεπτικών απωλειών (που ισοδυναμεί με βελτίωση του βαθμού αποτελεσματικότητας) και η μείωση των ρυπογόνων στο περιβάλλον.

Οι όροι “βραδείας” και “ελεγχόμενης” αποδέσμευσης δεν είναι ταυτόσημοι. Στα λιπάσματα ελεγχόμενης αποδέσμευσης επιδιώκεται και εν μέρει επιτυγχάνεται η εντός ορισμένου χρόνου απελευθέρωση του εμπεριεχομένου N (ενίστε και των P και K) στο εδαφοδιάλυμα.

Κατόπιν των παραπάνω διευκρινήσεων στον ορισμό βραδείας αποδέσμευσης λιπάσματα, μας ενδιαφέρει στα βασικά λιπάσματα το N να βρίσκεται σε μορφή εύκολα αφομοιώσιμη, αλλά όχι άμεσα αφομοιώσιμη όπως είναι το νιτρικό N, γιατί όταν ενσωματώνονται τα βασικά λιπάσματα στο έδαφος, δεν υπάρχει καλλιέργεια στο χωράφι έτοιμη να δεχθεί το N. Τα φυτά κατά κύριο λόγο προσλαμβάνουν το Άζωτο που χρειάζονται υπό την μορφή του Νιτρικού Αζώτου. Το Νιτρικό Άζωτο είναι η πιο άμεσα αφομοιώσιμη και απορροφήσιμη μορφή Αζώτου από το ριζικό σύστημα των φυτών. Το αμμωνιακό N υπόκειται σε νιτροποίηση, η οποία μπορεί να είναι αργή ή γρήγορη, ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες. Επίσης το αμμωνιακό N υπόκειται σε άμεση απώλεια αμμωνίας στην ατμόσφαιρα σε υγρά-αλκαλικά εδάφη.

Συνεπώς θα πρέπει να γίνει διεύρυνση του ορισμού και να γίνεται αναφορά στο άζωτο, για το οποίο θα πρέπει να αναφέρεται σε ποια μορφή θα πρέπει να είναι για να είναι βραδείας αποδέσμευσης.

- *Άρθρο 4 Παρ. 8 όπου ορίζεται ότι «Οι παραγωγοί απαγορεύεται να εφαρμόζουν αζωτούχα λιπάσματα το χρονικό διάστημα από 1^η Νοεμβρίου μέχρι 1^η Φεβρουαρίου, καθότι γενικώς τα φυτά κατά την περίοδο αυτή έχουν χαμηλούς έως μηδενικούς ρυθμούς ανάπτυξης, με αποτέλεσμα το προστιθέμενο άζωτο, εφόσον δεν μπορεί να αξιοποιηθεί – δεσμευθεί, να ρυπαίνει τα υπόγεια και επιφανειακά νερά είτε μέσω επιφανειακής απορροής είτε μέσω διήθησης. Όσον αφορά τις ευπρόσβλητες ζώνες, στα Προγράμματα Δράσης θα εξειδικευθεί ανά περιοχή η περίοδος απαγόρευσης διασποράς των αζωτούχων λιπασμάτων, καθώς και το λιπαντικό πρόγραμμα των συνηθέστερα απαντούμενων καλλιεργειών.»:*

Σύμφωνα με τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής και για την καλλιέργεια των σιτηρών επιτρέπεται η εφαρμογή μέχρι και 5 μονάδων Αζώτου κατά τη βασική λίπανση αυτών. Η σπορά των σιτηρών όμως σε κάποιες περιοχές της Β. Ελλάδας και αναλόγως των καιρικών συνθηκών μπορεί να εξελιχθεί οριακά όψιμα και μέσα στο παραπάνω απαγορευτικό χρονικό διάστημα. Η χρήση τότε σε αυτές τις περιπτώσεις Αμμωνιακών βασικών λιπασμάτων έστω και με 5 λιπαντικές μονάδες Αζώτου επιβάλλεται και δεν θα πρέπει να απαγορεύεται.

Συνεπώς προτείνουμε να μπει προσδιορισμός ανώτατου ορίου μονάδων (ίσως αυτό των ΚΟΓΠ) και με σαφή προσδιορισμό της μορφής του βασικού λιπάσματος. Αυτό γιατί έχει παρατηρηθεί να χρησιμοποιούνται λιπάσματα με σχεδόν 50-50 αμμων.-νιτρικό N στη βασική, πράγμα απαράδεκτο.

- *Άρθρο 4 Παρ. 8 για το ίδιο με πάνω ορισμό:*

Γενικότερα η απαγόρευση χρήσης αζωτούχων λιπασμάτων από τους παραγωγούς κατά συγκεκριμένη χρονική περίοδο (από 1^η Νοεμβρίου έως 1^η Φεβρουαρίου), θα περιορίσει την δυνατότητα για την εφαρμογή υψηλού επιπέδου καλλιεργητικών τεχνικών στις καλλιέργειες που το συγκεκριμένο διάστημα βρίσκονται σε εξέλιξη. Επειδή μάλιστα τη συγκεκριμένη αυτή περίοδο η

κατεξοχήν καλλιέργεια που βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη στη Ελλάδα είναι η καλλιέργεια των χειμερινών σιτηρών, θεωρούμε ότι ο στόχος για μεγάλες παραγωγές υψηλής ποιότητας είναι η διαχείριση και η κατανομή των αζωτούχων δόσεων στα κρίσιμα στάδια της ανάπτυξης της καλλιέργειας και όχι ο αυστηρός χρονικός περιορισμός των εφαρμογών ανεξαρτήτως της ανάπτυξης.

Η 1^η βασική εφαρμογή Αζώτου (κατά τη σπορά), πρέπει να γίνεται με Αμμωνιακά βασικά λιπάσματα Βραδείας Αποδέσμευσης, που έχουν αργή δράση.

Σε καλλιέργειες σιτηρών όμως που έχουν προηγηθεί πετυχημένες πρώιμες σπορές, η 2^η και 3^η δόση εφαρμογής Αζώτου μέσω πλέον των επιφανειακών αζωτούχων λιπάνσεων (η 1^η έχει προηγηθεί με τη βασική λίπανση), να γίνονται στα πολύ σημαντικά στάδια του τέλους του αδελφώματος έως την έναρξη του καλαμώματος (η 2^η) και η 3^η στην αρχή του καλαμώματος (από το 2^ο γόνατο) και εφόσον υπάρχει επάρκεια νερού μπορεί να γίνει έως και λίγο πριν το ξεστάχασμα. Αυτές οι επιφανειακές λιπάνσεις απαιτούν άμεσα αφομοιώσιμο Άζωτο και θα πρέπει να γίνονται με λιπάσματα γρήγορης απελευθέρωσης Αζώτου όπως είναι τα Νιτρικά λιπάσματα.

Γενικότερα είναι δύσκολο να τεθούν αυστηρές ημερομηνίες απαγόρευσης όταν έχουμε να διαχειριστούμε αγροτική γη σε περιβάλλοντα και μικροκλίματα πολύ διαφορετικά όπως είναι τα Ελληνικά. Τα μικροκλίματα της Ελλάδας ποικίλουν από το ξηρό τροπικό και υποτροπικό της Κρήτης και φτάνουμε στο ηπειρωτικό κλίμα της Β. Ευρώπης με μεγάλο ύψος βροχοπτώσεων, σε περιοχές όπως στην Πίνδο στη Φλώρινα, το Νευροκόπι και αλλού.

Παρακαλούμε να λάβετε υπόψη σας τις ανωτέρω παρατηρήσεις μας και παραμένουμε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή πληροφορία.

Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.
του ΓΕΩΤΕ.Ε.
Ανατολικής Μακεδονίας

Ζαφείρης Μυστακίδης